



Granskningsrapport AI

Kommungemensam granskning

Fritidsförvaltningen 2024

Upprättad: 2024-10-23

Granskare: Anna Asp



Sammanfattning

Kommunstyrelsen har beslutat att tre kommungemensamma granskningar ska genomföras under 2024, varav en av granskningarna är kring AI – artificiell intelligens (STK-2023-1266).

Användningen av AI har ökat explosionsartat de senaste åren, och användningen kommer sannolikt öka. Mot bakgrund av detta är det angeläget att kommunens verksamheter utvecklar sin kompetens för att kunna tillvarata möjligheter och ha beredskap att möta risker inom området.

EU:s definition av AI, som granskningen kommer att utgå från:

Artificiell intelligens avser system som uppvisar intelligent beteende genom att analysera sin miljö och vidta åtgärder - med viss grad av självständighet - för att uppnå särskilda mål.

Granskningens resultat visar att nämnden inte har ett utarbetat arbetssätt för AI och hur det ska tillämpas i verksamheten. Verksamheten lyfter behov av att arbeta med analys och hantering av verksamhetsdata med AI, men är inget som är utvecklat i nuläget.

Samtidigt finns en önskan om att arbeta mer med AI och utforska de möjligheter till effektivisering som det skulle kunna innebära för nämndens verksamhet. För att lyckas med detta behövs medarbetare med rätt kompetens inom området samt en generell kompetenshöjning av AI förvaltningsövergripande. Förslagsvis kan en kartläggning genomföras för att se vilka medarbetare som har behov av behörighet och utbildning.

Ett alternativ till rekrytering är att samarbeta med serviceförvaltningens IT och digitaliseringsavdelningen och har förändringsledare anställda.

Syfte med granskningen

Syftet med granskningen är att undersöka beredskapen i nämnder och bolag att hantera hot och utnyttja möjligheter med AI.

Granskningsmetod

Omfattning, metod och frekvens

Granskningen omfattar Malmö stads samtliga nämnder och helägda bolag, och kommer genomföras på samma sätt för nämnder och bolag. Metoden kommer att vara självskattning av det egna arbetet utifrån ett antal påståenden. Självskattningen kommer kompletteras med frågor.

Självskattningen består av nio påståenden. Nämnder/bolagsstyrelser ska bedöma den egna utvecklingsnivån på en tregradig skala:

Ja, tillfredsställande utifrån
nämndens/styrelsens behov/ambition

Delvis, förbättringsområde

Nej, behöver ses över omgående

Det finns två huvudsakliga syften med självskattningen. Det ena är att ge respektive nämnd/bolagsstyrelse ett underlag för egen reflektion och prioriteringar för fortsatt arbete. Det andra är att få en överblick för att göra bedömning på övergripande nivå kring exempelvis behov av gemensamt metodstöd.

Resultat

Självskattning

		Ja, tillfredsställande utifrån nämndens/styrelsens behov/ambition	Delvis, förbättringsområde	Nej, behöver ses över omgående
1	Nämnden har en god förståelse för olika typer av AI och dess tillämpningsområden.			
2	Nämnden vet var och hur AI används inom den egna verksamheten i dag.			
3	Nämnden har ett arbetssätt för att identifiera möjliga områden i verksamheten att utveckla med hjälp av AI.			
4	Nämnden har ett arbetssätt för att identifiera risker som uppstår till följd av AI som verksamheten använder eller påverkas av	Ej aktuellt		
	a) säkerhetsmässiga aspekter			
	b) dataförvaltning (datakvalitet, vidareutnyttjande av data, metadata)			
	c) etiska aspekter (exempelvis bias, desinformation/påhittade fakta, kontrollproblemet, transparens)			
	d) juridiska aspekter			
	e) tekniska aspekter			
	f) klimatpåverkan (följ länken för mer information)			
	g) affärsmässiga/leverantörmässiga aspekter (leverantörsberoende, leverantörens lämplighet kopplat till Malmö stads värderingar och mål)			
5	Nämnden har dimensionerat resurstilldelningen och säkerställt den kompetens som krävs för att arbeta med AI utifrån ovanstående (a-g) aspekter.		Ej aktuellt	
6	Nämnden arbetar systematiskt med att höja medarbetarnas förståelse och kunskap kring AI.			

		Ja, tillfredsställande utifrån nämndens/styrelsens behov/ambition	Delvis, förbättringsområde	Nej, behöver ses över omgående
7	Nämnden har en process för att säkerställa att användningen av AI faktiskt utvecklar/effektiviserar verksamheten.		Kommande insats	
8	Nämnden är transparenta mot enskilda eller organisationer som direkt berörs/påverkas av den egna användningen av AI.		Ej aktuellt	
9	Nämnden har ett strukturerat och användarcentrerat arbetssätt vid utveckling eller implementering av AI i den egna verksamheten.			

Frågor kring nämndens arbete

- Hur ser nämndens arbetssätt för AI ut och hur tillämpas det i verksamheten?**
 Nämnden har inget utarbetat arbetssätt för AI och hur det ska tillämpas i verksamheten. Verksamheten lyfter behov av att arbeta med analys och hantering av verksamhetsdata med AI, men är inget som är utvecklat i nuläget. Nämnden har kännedom om enskilda medarbetare som använder verktyg som Microsoft Copilot samt Chat GPT, men inget som nämnden arbetar systematiskt med.
- Hur har nämnden åstadkommit förbättringar (exempelvis effektivisering eller kvalitetshöjning, reducering av risker i verksamheten), där AI helt eller delvis varit en del av lösningen?**
 Har inte implementerat AI-lösningar ännu.
- Vilka eventuella hinder respektive utvecklingsområden ser nämnden för ett framgångsrikt arbete med AI?**
 Nämnden ser behov av kompetenshöjande insatser för att kunna arbeta med AI. Det krävs såväl spetskompetens inom

AI-området som kännedom om nämndens verksamhet för att kunna göra välgrundade beslut kring när AI kan vara en lösning.

Nämnden efterfrågar supportorganisationen på stadsnivå för att kunna stödja i arbete.

- **Välj ut ett konkret fall: Hur har nämnden resonerat i detta fall kring effekter och konsekvenser av tillämpning av AI i verksamheten?**

Nämnden har ett startat ett utvecklingsarbete för att se över möjligheten att automatisera delar av processen att sammanställa inskickade årshandlingar från föreningslivet. Exemplet skulle skapa effekter såsom tidsbesparing för handläggare samt en likvärdig sammanställning av handlingarna.

Identifierade konsekvenser handlar om risken för felaktiga bedömningar, samt felaktigt underlag vid inläring, vilket leder felaktiga bedömningar.

Vidare menar nämnden att medborgare skall ha kännedom om automatiserade processer och insyn i hur sammanställningen går till.

- **Hur säkerställer nämnden digitala eller analoga alternativ för fortsatt utförande av uppdrag/verksamhetsprocesser om förutsättningarna för användningen av AI förändras (kontinuitetsplanering)?**

Finns en kontinuitetsplan för system i nämndens IT-plan. I nuläget finns inga uppdrag/verksamhetsprocesser som utförs av AI.

- **Kring vilka områden har nämnden styrdokument för AI-utveckling och tillämpning?**

Finns vägledning på stadsnivå, inget nämndspecifikt.

Finns en AI-punkt i nämndens IT-plan som beskriver att förvaltningen ska utreda behovet av AI.

- **Kring vilka områden där nämnden saknar styrdokument för AI-utveckling och tillämpning finns ett behov av styrdokument?**

Reglering av publikt användande av publika verktyg samt informationssäkerhet.

- **Hur arbetar nämnden systematiskt med arbetsmiljön vid utveckling eller tillämpning av AI inom den egna verksamheten?**

Ej aktuellt.

Slutsatser och förbättringsförslag

Här kan du som granskare bidra med din bedömning och motivera vilka förbättringsförslag som är lämpliga att vidta.

I genomförandet av granskningen framgår att det finns en önskan om att arbeta mer med AI och utforska de möjligheter till effektivisering som det skulle kunna innebära för nämndens verksamhet.

Förvaltningens IT-enhet beskriver att de saknar medarbetare med spetskompetens inom AI. En medarbetare som kan arbeta som förändringsledare och stödja verksamheten i att finna och utveckla AI-lösningar.

Samtidigt menar enheten att det är väsentligt att inte se AI som en fråga för IT-enheten, utan att det handlar om verksamhetsutveckling, och därmed är kännedom om verksamheten central. IT kan koppla på rätt AI-utvecklare och behöver vara med i samtalen kring vilken support som krävs.

Ett alternativ till rekrytering är att samarbeta med serviceförvaltningens IT och digitaliseringsavdelningen och har förändringsledare anställda.

Vidare lyfts behov av en generell kompetenshöjning av AI förvaltningsövergripande. Både för medarbetare på IT-enheten och övriga medarbetare på förvaltningen. Förslagsvis kan en kartläggning genomföras för att se vilka medarbetare som har behov av behörighet och utbildning. Gäller främst medarbetare med administrativa tjänst.

Finns idéer om förbättringar som med fördel kan göras på kommunövergripande nivå?

- En stadsövergripande support.
- En bred användning av Copilot vilket kräver behörigheter och är därmed en kostnadsfråga.
- Kommande AI-lösningar behöver vara integrerat med verksamhetsdata samt finnas koppling till exempel Teams och Outlook.